Ankenævnet for Forsikring

938/14

Den 22. april 2014 blev i sag nr. 85.092:

xxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har en firmapensionsordning med dækning ved tab af erhvervsevne i PFA Pension. Han klager over, at selskabet alene udbetaler det, der svarer til 40 % af den præmiebærende gage i anledning af et anerkendt erhvervsevnetab på mindst 50 %. Han henholder sig til, at han pr. 1/8 2009 har videreført den tidligere firmapolice med forhøjet dækning ved nedsat erhvervsevne, svarende til 80 % af den tidligere præmiebærende gage, og er af den opfattelse, at selskabet er forpligtet til at udbetale den høje dækning i henhold til videreførelsespolicen. Endvidere klager han over, at selskabet har givet urigtige oplysninger om pensionsordningen, og at selskabet har tilbageholdt oplysninger overfor ham.

Selskabet har henvist til, at videreførelsespolicen fejlagtigt angiver at dække ved nedsat erhvervsevne svarende til 80 % af den tidligere præmiebærende gage, og at fejlen må have stået klageren klart. I den forbindelse har selskabet henvist til det forudgående forløb i nævnet og nævnets kendelse 77.965 af 28/2 2011, der vedrørte urigtige oplysninger i forbindelse med forhøjelsen af dækningen. Nævnets kendelse er ifølge selskabets oplysninger efterfølgende stadfæstet ved byretsdom af 4/9 2013.

Af nævnets præmisser i kendelse 77.965 fremgår:

"Nævnet udtaler:

2. 85.092

> Nævnet har gennemgået sagen - herunder det omfattende lægelige materiale - og finder at måtte give selskabet medhold i, at klageren i forbindelse med udvidelse af dækningen fra 40 til 80 % af lønindkomsten har afgivet klart urigtige helbredsoplysninger bl.a. ved at have undladt at oplyse om kontakten til vagtlægen den 1/3 2008 og på det udvidede spørgeskema at have undladt at oplyse om ekspektoratprøve, røntgenundersøgelse på ... Sygehus og sygemeldingen på fuld tid fra 10/3 2008. Efter nævnets opfattelse kan undladelserne med rette bebrejdes klageren. Da nævnet må lægge til grund, at selskabet ikke ville have accepteret en udvidelse af dækningen fra 40 til 80 % af lønindkomsten, såfremt de rigtige oplysninger var givet den 2/3 2008 eller 10/4 2008, kan nævnet ikke kritisere, at selskabet har opsagt udvidelsen af dækningen, der blev underskrevet af klageren den 2/3 2008."

Klageren, der er født i 1961, blev via sit arbejde omfattet af den pågældende virksomheds obligatoriske firmapensionsordning pr. 1/9 2002. Ordningen giver ret til fulde forsikringsydelser og præmiefritagelse ved en erhvervsevnenedsættelse på halvdelen. Der er 3 måneders karens på ordningen.

Aktuelt udbetaler selskabet invalideydelse og yder præmiefritagelse, svarende til 40 % af den tidligere lønindkomst.

Det fremgår af sagen, at klageren 1. gang ansøgte om præmiefritagelse og invalideydelser den 27/1 2009.

I brev af 23/4 2009 gjorde selskabet gældende, at klageren havde afgivet urigtige oplysninger i forbindelse med forhøjelsen fra 40 til 80 % ved erhvervsevnetab, og som konsekvens heraf har selskabet opsagt aftalen om forhøjelsen med tilbagevirkende kraft. Selskabet har i den forbindelse anført, at klageren vil modtage en ny police, hvor han vil kunne se sine dækninger.

Klageren fratrådte sit job grundet sygdom pr. 1/8 2009, i hvilken forbindelse han modtog et fratrædelsesbrev fra selskabet. Klageren har angiveligt ved telefonsamtale den 10/9 2009 meddelt, at han ønskede at videreføre den tidligere firmapolice med private indbetalinger.

Selskabet fremsendte ved brev af 7/10 2009 et pensionsbevis, som var uddrag af police nr…. Det fremgik heraf, at klageren ved invaliditet årligt ville modtage, hvad der svarede til 80 % af den præmiebærende løn.

3. 85.092

I sin klage til nævnet af 18/9 2013 har klageren i redegørelse bl.a. anført:

"**PFA's reaktion på min henvendelse om ovenstående**

Jeg har foreholdt det beskrevne for PFA (bilag…) og har efterfølgende talt med PFA. PFA nægter (bilag …) at være forpligtet til udbetaling af erstatning i henhold til den police, der er ustedt i oktober 2009, skønt der er indbetalt præmie i den mellemliggende periode. PFA kommenterer ikke, at de har tilbageholdt oplysninger om min dækning igennem hele perioden fra 2009 til nu, og at de i forbindelse med min henvendelse om erstatning gentagne gange har givet urigtige oplysninger om min adgang til dækning.

PFA henviser til en verserende - nu afsluttet - retssag, som jeg har anlagt mod PFA. Men denne retssag omhandler PFA's påstand om, at jeg har givet urigtige helbredsoplysninger i 2008 i forbindelse med tegning af forøget dækning. Den police og den dækning, som PFA har udstedt i oktober 2009 og siden har afkrævet mig præmie for, indgår ikke på nogen måde i denne retssag. Retssagen og dens udfald er derfor denne klage uvedkommende.

Brevet fra PFA fra den 23. april 2009 (bilag …), hvor PFA opsiger forøgelsen af dækningen fra 40 % til 80 % af lønnen, er dog relevant i denne sammenhæng. I dette brev skriver PFA: '*Du vil senere modtage en ny police, hvor du kan se dine dækninger'.* Den første nye police, jeg modtager, er policen fra oktober 2009.
…
Juridisk status på aftaletidspunktet

Det var ventet, at jeg i oktober 2009 modtog en ny police fra PFA (bilag …). PFA skriver netop i brevet fra 23. april (bilag …): *'Du vil senere modtage en ny police, hvor du kan se dine dækninger'.* Desuden var policen en naturlig følge af, at PFA havde tilbudt mig at videreføre min firmapensionsordning i en privat pensionsordning (bilag …). Forsikringsaftalelovens § 120 a siger følgende:

'Er en sygdom, som omfattes af aftalen, indtrådt inden forsikringstidens begyndelse, stilles forsikringstageren, som om sygdommen var indtrådt i forsikringstiden, såfremt

1) følger af sygdommen viser sig eller sygdommen diagnosticeres i forsikringstiden og

2) en læge eller anden sagkyndig har afgivet helbredsoplysninger i forbindelse med forsikringens tegning med henblik på selskabets vurdering af den pågældende sygdom.'

PFA mener på aftaletidspunktet i oktober 2009 ***ikke,*** at min sygdom har følger for min erhvervsevne. Dette fremgår af PFA's brev fra 26. august 2009 (bilag …), hvor jeg nægtes udbetaling for nedsat erhvervsevne. Der har ikke på aftaletidspunktet ifølge PFA vist sig følger af sygdommen, der giver nedsat erhvervsevne i forhold til mit arbejde som ingeniør. Dermed er § 120 a punkt 1) opfyldt. Punkt 2) er til fulde opfyldt, idet PFA på aftaletidspunktet er i besiddelse af alle journaludskrifter vedrørende mig fra praktiserende læge og fra sygehuset helt tilbage fra min tidlige ungdom. Desuden har PFA selv fået foranstaltet en speciallægeundersøgelse af min sygdom. § 120 a er opfyldt på aftaletidspunktet, og min sygdom skal derfor betragtes som indtrådt efter indgåelsen af aftalen i oktober 2009.

I henhold til aftalelovens § 1 er en aftale bindende. PFA fastholder i deres brev fra 12. april 2013 (bilag …), at policen i oktober 2009 er udstedt ved en fejl. Aftalelovens § 32 siger: at hvis jeg på aftaletidspunktet kunne indse eller burde indse, at der var tale om en fejl fra PFA,

er aftalen ikke bindende. Ved vurdering af dette er det vigtigt at erindre, at forholdet mellem aftalens parter på aftaletidspunktet er, at PFA er en professionel organisation med højtlønnede specialister i pension; mens jeg er alene, syg og uden kompetence i forsikrings- og pensionsspørgsmål.

Selve modtagelsen af en forsikringsaftale i oktober 2009 var forventet. PFA varslede i brevet fra 23. april (bilag …,): *'Du vil senere modtage en ny police, hvor du kan se dine dækninger'.* Desuden var policen en naturlig følge af, at PFA havde tilbudt mig at videreføre min firmapensionsordning i en privat pensionsordning. Jeg hverken kunne sige mig selv eller burde kunne sige mig selv, at det var en fejl, at PFA udstedte og sendte mig en ny police. Udsendelsen af policen er således ikke omfattet af aftalelovens § 32.

Jeg kommer heller ikke i tvivl og burde heller ikke komme i tvivl om korrektheden af størrelsen af erstatningen for tab af erhvervsevne, når pensionseksperten PFA har informeret om, at mine dækninger vil fremgå af den næste police, og når pensionseksperten PFA udsteder en police efter, at de på eget initiativ forudgående har fremsendt et enslydende tilbud. Desuden tager PFA et forbehold i forhold til det beløb, der angives som årlig erstatning for tab af erhvervsevne: *'invalidepension indtil 1/6 2026* ***iht. særlig policebestemmelse'.*** Jeg kan kun tro, at denne særlige policebestemmelse dækker over de begrænsninger PFA fastlægger for min dækning på baggrund af brevene fra 23. april 2009 (opsigelse af dækning, bilag …) og 26. august 2009 (afslag på udbetaling for nedsat erhvervsevne bilag …). Den særlige policebestemmelse er ikke omfattet af aftaleteksten, og jeg har således ingen grund til at være i tvivl om, at PFA har taget tilstrækkeligt og korrekt forbehold. PFA har spærret min adgang til mine pensionsoplysninger på PFA's kundeportal, og jeg kan således ikke hente oplysninger om den særlige policebestemmelse ad den vej. Jeg har ingen grund til at tro, at det angivne beløb sammen med forbeholdet i den særlige policebestemmelse er forkert, og PFA kan således ikke påberåbe sig aftalelovens § 32.

Idet PFA er en professionel erhvervsvirksomhed med speciale i pension, og jeg er en privatperson, falder denne aftale, i henhold til § 38 a, stk. 2, ind under aftalelovens bestemmelser om forbrugeraftaler. Af § 38 b, stk. 1 fremgår, at hvis der er tvivl om forståelsen af en forbrugeraftale skal vilkårene fortolkes, som er mest gunstig for forbrugeren. I relation til policen fra oktober 2009 er der tvivl, om den særlige policebestemmelse dækker over de begrænsninger, PFA fastlægger for min dækning på baggrund af brevene fra 23. april 2009 (opsigelse af dækning, bilag 8) og 26. august 2009 (afslag på udbetaling for nedsat erhvervsevne, bilag 4.1). Derfor skal den angivne erstatning for tab af erhvervsevne udbetales i henhold til § 38 b, stk. 1.

Af § 38 b, stk. 2 fremgår, at aftalen skal være udarbejdet på en klar og forståelig måde. Den særlige policebestemmelse er ikke omfattet af aftaleteksten. En henvisning til en betingelse, der ikke er i teksten gør aftalen uklar og uforståelig. § 38 b, stk. 2 er således ikke overholdt, hvilket også medfører, at den angivne erstatning for tab af erhvervsevne skal udbetales i henhold til § 38 b, stk. 1.

I henhold til både forsikringsaftaleloven og aftaleloven er aftalen således gældende. Dette understreges af, at PFA har hævet præmien i en årrække, og den måde PFA agerer på i foråret 2013, hvor jeg forsøger at anmelde i henhold til policen. Her viser PFA ved at afgive urigtige oplysninger og tilbageholde oplysninger, at man er bevidst om, at der er indgået en aftale, som man med alle midler *ikke* ønsker at vedgå.

Jeg håber, at ankenævnet er enigt med mig i, at PFA har indgået en bindende aftale og med tilbagevirkende kraft skal udbetale invaliditetsydelse i henhold til policen."

Selskabet har over for nævnet i brev af 15/10 2013 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor anført:

"**PFA Pensions begrundelse for at fastholde afgørelsen**

Dækning ved nedsat erhvervsevne
PFA Pension lægger til grund, at forsikrede har fortiet så væsentlige oplysninger om sine helbredsmæssige forhold i forbindelse med ansøgning om forhøjelse af dækning ved nedsat erhvervsevne pr. 1. juni 2008, at forsikrede ikke er berettiget til forhøjelsen fra 40 % til 80 % af den præmiebærende gage.

Forsikrede er meddelt dette ved brev af 23. april 2009 (bilag …), foruden at dette er stadfæstet ved ankenævnets kendelse af 28. februar 2011 i sag nr. 77.965 og af Københavns Byret ved dom af 4. september 2013.

PFA Pension lægger ligeledes til grund, at der indtræder en forsikringsbegivenhed den 1. februar 2009, hvor forsikredes erhvervsevne vurderes at have været nedsat med halvdelen i 3 måneder (karensperioden), og at forsikrede tilkendes udbetalinger ved nedsat erhvervsevne og præmiefritagelse fra denne dato.

Det er PFA Pensions opfattelse, at forsikrede i medfør af det almindelige skadevirkningsprincip ikke er berettiget til dækninger ved nedsat erhvervsevne på den videreførte police pr. 1. november 2009, idet forsikredes erhvervsevne vurderes nedsat i dækningsberettigende grad allerede pr. 1. februar 2009.

PFA Pension skal henvise til, at skadevirkningsprincippets anvendelse er fastslået i en række tidligere kendelser fra ankenævnet, herunder kendelsesnummer 69.854, 73.301 og 77.380.

Ligeledes er det PFA Pensions opfattelse, at det - navnlig med henvisning til PFA Pensions fortielsesafgørelse af 23. april 2009 - må stå eller i det mindste burde have stået forsikrede klart, at pensionsbeviset pr. 1. november 2009 er en fejlskrift for så vidt angår den høje dækning ved nedsat erhvervsevne.

PFA Pension skal understrege, at pensionsbeviset pr. 1. november 2009 er fremsendt som følge af forsikredes fratrædelse og deraf afledt ønske om at videreføre firmapolicen på privat grundlag. Pensionsbeviset er dermed ikke fremsendt i forlængelse af fortielsesafgørelsen af 23. april 2009.

PFA Pension har desværre ikke fremsendt en opdateret police i forlængelse af fortielsesafgørelsen, som det ellers fremgår af fortielsesafgørelsen, at vi vil gøre. PFA Pension vurderer ikke, at denne mangel ændrer ved, at forsikrede var eller burde være vidende om indholdet og virkningen af fortielsesafgørelsen.

PFA Pension skal henlede ankenævnets opmærksomhed på forsikredes brev, side 4n, hvoraf det fremgår: '*... Invalidepension indtil 1/6 2026* **iht. særlig policebestemmelse'.** Jeg kan kun tro, at denne særlige police bestemmelse dækker over de begrænsninger PFA fastlægger for min dækning på baggrund af brevene fra 23. april 2009 (opsigelse af dækning...) ... Den særlige policebestemmelse er ikke omfattet af aftaleteksten, og jeg har således ingen grund til at være i tvivl om, at PFA har taget tilstrækkeligt og korrekt forbehold...'

PFA Pension kan til orientering oplyse, at den særlige policebestemmelse, der henvises til i pensionsbeviset, ikke dækker over særlige begrænsninger i forsikringsdækningen, men tværtimod henviser til policens særlige bestemmelse om, at ordningen giver ret til hel udbetaling ved halv erhvervsevnenedsættelse (konc. 417).

Ansøgning om supplerende udbetaling ved nedsat erhvervsevne

Ved e-mail af 7. marts 2013 (bilag …) anmoder forsikrede om fremsendelse af ansøgningsblanketter.

PFA Pension anmoder om supplerende oplysninger, før end blanketter fremsendes.

Det bemærkes, at PFA Pension ikke er opmærksom på, at der allerede finder udbetaling ved nedsat erhvervsevne sted.

Ved e-mail af 8. marts 2013 (bilag …) oplyser forsikrede, at han har været jobsøgende og derfor ikke har været sygemeldt fra noget arbejde.

PFA Pension går herefter ud fra, at forsikrede er raskmeldt og står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er PFA Pensions opfattelse, at man ikke på samme tid kan være raskmeldt/stå til rådighed for arbejdsmarkedet og samtidig være berettiget til udbetalinger ved nedsat erhvervsevne, hvorfor PFA Pension ikke umiddelbart finder anledning til at fremsende ansøgningsblanketter.

Ansøgningsblanketter fremsendes dog på forsikredes fortsatte anmodning herom.

Det er PFA Pensions opfattelse, at selskabet ikke - som forsikrede påstår - bevidst har givet urigtige oplysninger om forsikringsdækningen i forbindelse med anmodningen om ansøgningsblanketter. At PFA Pension ikke straks fremsender ansøgningsblanketter skyldes, at forsikredes situation er atypisk, og at medarbejderen i PFA Pension misforstår forsikredes intentioner.

I forhold til forsikredes bemærkninger om præmiebetaling kan PFA Pension oplyse, at vi har modtaget præmie for videreførelsespolicen siden udstedelsen pr. 1. november 2009. Først i februar 2010, hvor PFA Pension træffer afgørelse om at tilkende ydelser og præmiefritagelse til forsikrede på den tidligere firmapolice, annulleres videreførelsespolicen og præmieindbetalingerne returneres. Undtaget er dog en separat Kritisk Sygdom forsikring, som PFA Pension fortsat modtager præmie på, indtil PFA Pension og forsikrede bliver enige om også at annullere denne i marts 2013.

Forsikringsaftaleloven § 120a og Forbrugeraftaleloven
PFA Pension bemærker, at Forsikringsaftalelovens § 120a ikke finder anvendelse i nærværende sag, idet denne bestemmelse er rettet mod ulykkes- og sygeforsikringer, som dækker konkrete sygdomme.

Forbrugeraftaleloven finder ej heller anvendelse, jf. § 2, stk. 1, nr. 1.

PFA Pension finder anledning til at præcisere, at det af pensionsbeviset pr. 1. november 2009 flere gange fremgår, at pensionsbeviset er et uddrag af police …, og at det i tvivlstilfælde vil være den fuldstændige policeudskrift, der er gældende.

7. 85.092

Blandt andet den særlige policebestemmelse fremgår af den fuldstændige policeudskrift.

Tilbageholdelse af oplysninger om forsikringsdækning
PFA Pension medgiver, at forsikrede ikke kan se oplysninger om sin pensionsordning på selvbetjeningsportalen "Min Pension". Årsagen er, at pensionsordningen er under udbetaling, hvilket i visse tilfælde skaber visningsproblemer på selvbetjeningsportalen.

PFA Pension er dog meget uforstående over for, at forsikrede skulle være nægtet at få tilsendt dækningsoversigter og vi afviser, at vi direkte har tilbageholdt oplysninger overfor forsikrede. PFA Pension har ikke noteret henvendelser fra hverken forsikrede eller forsikringsmægler om fremsendelse af dækningsoversigter. PFA Pension fremsender dagligt dækningsoversigter, specialberegninger mv. til kunder, som beder herom.

Hvis forsikrede ikke har modtaget de ønskede oplysninger, må det efter vores opfattelse være begrundet i beklagelige misforståelser.

PFA Pension kan i øvrigt oplyse, at Min Pension netop er blevet udvidet med en ny funktion, så forsikrede selv kan foretage bestillinger af bl.a. dækningsoversigter via portalen. Forsikrede kan gøre dette ved at trykke på 'police' i venstremenuen efter log-ind.

Konklusion
PFA Pension fastholder, at selskabet ikke er bundet af dækningsoplysningerne i det pensionsbevis, som blev oprettet og sendt til kunden pr. 1. november 2009. PFA Pension er dermed ikke forpligtet til at udbetale invalidepension svarende til 80 % af den tidligere præmiebærende gage, hverken for den dækningsberettigende erhvervsevnenedsættelse, som indtrådte pr. 1. februar 2009, eller fra et senere tidspunkt.

Selvom PFA Pension beklageligvis ikke har fremsendt en tilrettet police med 40 % dækning ved tab af erhvervsevne i forlængelse af fortielsesafgørelsen af 23. april 2009, er det PFA Pensions klare opfattelse, at forsikrede ikke kan være i god tro omkring den forhøjede erhvervsevnedækning i den efterfølgende videreførelsespolice. PFA Pension skal derudover henvise til almindelig praksis om skadevirkning, som betyder, at en forsikret ikke kan gøre krav på forhøjede forsikringsdækninger efter det tidspunkt, hvor erhvervsevnen er vurderet nedsat i dækningsberettigende grad.

PFA Pension anerkender, at dialogen med forsikrede om udlevering af ansøgningsblanketter på grund af sagens særlige omstændigheder og mulige misforståelser ikke har været optimal, hvilket vi beklager. PFA Pension tager dog afstand fra, at vi direkte eller bevist skulle have tilbageholdt oplysninger om pensionsordningen."

Der har efterfølgende været korrespondance mellem parterne, idet klageren vedrørende skadevirkningsprincippet i brev af 22/10 2013 til nævnet har anført:

"PFA mener på aftaletidspunktet i oktober 2009 ***ikke,*** at min sygdom har følger for min erhvervsevne. Dette fremgår af PFA's brev fra 26. august 2009 (mit bilag …), hvor jeg nægtes udbetaling for nedsat erhvervsevne. Der har ikke på aftaletidspunktet, ifølge PFA, vist sig følger af sygdommen, der giver nedsat erhvervsevne i forhold til mit arbejde som ingeniør. Aftalen i oktober 2009 er således indgået i forlængelse af, at PFA positivt konstaterer, at forsikringsbegivenheden ikke er indtruffet. Der indtræffer en forsikringsbegivenhed, da min arbejdsevne nedsættes efter smitten med gule stafylokokker i sommeren 2012. Denne skade anmeldes til PFA i foråret 2013 inden for anmeldelsesfristen (mit bilag …). Skadevirknings-

> princippet er således opfyldt for aftalen indgået i oktober 2009. Der er ikke hjemmel i hverken forsikringsaftaleloven eller aftaleloven til at annullere aftalen efterfølgende, idet den ikke er misligholdt fra min side. PFA har da heller ikke forsøgt at opsige aftalen i den efterfølgende korrespondance og har ikke meddelt, at policen fra oktober 2009 er annulleret."

Selskabet har som reaktion herpå i brev af 8/11 2013 anført:

> "Det er vores opfattelse, at vi i forbindelse med første afgørelse om udbetaling ved nedsat erhvervsevne (26. august 2009) ikke havde dokumentation for, at forsikredes erhvervsevne var nedsat i dækningsberettigende grad.
>
> Denne dokumentation tilvejebringes først endeligt i forbindelse med Ingeniørforeningens anmodning om revurdering af 3. december 2009, der blandt andet var vedlagt en speciallægeerklæring indhentet af Arbejdsskadestyrelsen.[24, 26A]"

Nævnet udtaler:

Det beroede på en fejl, at selskabet i pensionsbeviset den 7/10 2009 anførte, at klageren i invalideydelse ville kunne modtage, hvad der svarede til 80 % af klagerens hidtidige løn.

Da selskabet i brev af 23/4 2009 havde opsagt klagerens forøgelse af dækningen fra 40 % til 80 % af lønnen med tilbagevirkende kraft med henvisning til, at klageren havde afgivet urigtige oplysninger ved tegningen af forsikringen, finder nævnet herefter at måtte lægge til grund, at klageren enten indså eller burde have indset fejlen.

Nævnet finder herefter ikke at kunne kritisere, at selskabet har afvist, at klageren kan støtte ret på de fejlbehæftede oplysninger i pensionsbeviset af 7/10 2009 om størrelsen af invalideydelsen, jf. herved aftalelovens § 32, stk. 1.

9. 85.092

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand